

Faktablad miljömålsindikator för Hav i balans samt levande kust och skärgård – *Hållbart nyttjade fiskbestånd* – redovisning av indikatorer inom RU indikatorer

Datum

2017-01-12

Beslutande myndighet

Havs- och vattenmyndigheten

Namn på indikator

Hållbart nyttjade fiskbestånd i kust och hav

Vad följer indikatorn upp?

Miljö kvalitetsmål samt preciseringar:

- Hav i balans samt levande kust och skärgård
 - God miljöstatus*
 - Grunda kustnära miljöer*
 - Ekosystemtjänster*
 - Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation*

Del av Agenda 2030-mål:

- 14.4

Därför har indikatorn valts

Fiskbestånd i svenska vatten påverkas bland annat av fiske, såväl kommersiellt som fritidsfiske, men även av tillgång till lek- och uppväxtområden, fysisk exploatering av habitaterna samt olika miljöfaktorer som övergödning och klimatförändring. Miljöbetingelserna och tillgången till livsmiljöer sätter ramarna för fiskbeståndens produktivitet och därigenom vilket uttag av fisk som är långsiktigt hållbart. I dagsläget saknas ett sammanfattande och lättgreppbart mått som årligen beskriver status för alla nyttjade fiskbestånd i våra havs- och kustområden. En utmaning med ett sådant mått är att dataunderlaget för att göra en miljöstatusbedömning varierar betydligt mellan bestånd. Den föreslagna indikatorn siktar på att komplettera indikatorer som tas fram inom havsmiljödirektivet och kommer så långt som möjligt att göras kompatibel med dessa. Bland annat för att inte bara täcka in de kommersiella bestånd ICES tar fram rådgivning för, utan även lokala bestånd som främst nyttjas av fritidsfisket och det småskaliga kustnära fisket, för vilka dataunderlaget idag är begränsat.

- Indikatorn belyser S, möjligen I inom DPSIR
- Indikatorn visar andelen bedömda fiskbestånd som nyttjas hållbart. Dels som en tabell över alla bedömda bestånd, och dels som ett integrerat mått på hållbart nyttjande av fisk- och skaldjursbestånd.

Indikatorn är ny men använder data som tas fram i andra sammanhang.

Denna metod har använts för att ta fram data för indikatorn

Indikatorn utgör ett aggregerat mått på andelen av bestånd som utnyttjas hållbart i svenska kust- och havsområden. Bestånden skattas genom provfisken och insamling av data om fångster från fisket. Många av de större bestånden av stor betydelse som fiskeresurs förvaltas gemensamt per havsområde tillsammans med andra länder genom EU:s gemensamma fiskeripolitik. I dessa sammanhang är analytisk beståndsuppskattning vanlig, där rådgivningen anger kvantitativa mått på hur mycket fisk som bör lämnas kvar i havet och vilka fångster som kan tillåtas. För flertalet kustnära bestånd baserar sig bedömningen på trender i provfisken kombinerat med information om fiskets utveckling över tid. För bifångstarter som varit överfiskade historiskt används i vissa fall expertkunskap liknande den som ligger till grund för rödlistning av arter. Indikatorn baseras på senast tillgängliga information om det fiske som bedrivits i relation till beståndens status men inkluderar inte prognoser för beståndens tillväxt eller kvoter för kommande år. Skattningarna av de olika bestånden med bedömningar aggregeras sedan till en indikator.

Några osäkerheter gällande data: Provfisken baserar sig historiskt oftast på förekomst, fångstbarhet och utbredning av ett fåtal för fisket betydelsefulla arter. Övriga fiskarter som bedöms baserat på dessa provfisken skattas därför ofta med större osäkerhet. Fiskets fångster baserar sig på rapporteringar av landningar och skattningar av utkast av oönskad bifångst. För fritidsfisket finns vanligen begränsad information om fångster. Både vad gäller kommersiella fångster och fritidsfiske är osäkerheten i skattningarna därför i många fall betydande. Maximum sustainable yield (maximal hållbar avkastning, MSY) påverkas av annan miljöpåverkan på bestånden och på förhållandena i resten av ekosystemen, det kan därför anses som en osäkerhet att betrakta MSY som konstant.

Fakta om data

Dataset som indikatorn består av:

Indikatorn är ett aggregerat mått på andelen fisk och skaldjursbestånd som nyttjas hållbart. I tillägg till denna information anges hur stor andel av bestånden som bedöms analytiskt och därmed har kvantitativa bedömningar av lekbiomassa och hållbara fångstmängder. Slutligen görs en bedömning av hur stor andel av de nyttjade bestånden och fångsterna som indikatorn innefattar. Detta som ett kvalitetsmått på den aggregerade bedömningen av ett hållbart nyttjande av fisk och skaldjurbestånden
Exempel: En syntes av Fisk och Skaldjursöversikten visar att X% av bestånden nyttjades hållbart år 20XX. För X av Y bestånd i denna syntes baserar sig bedömningen på en analytisk beståndsuppskattning med kvantitativa bedömningar av lekbiomassa och hållbara fångstmängder. Bedömningen omfattar Y% av bestånden som påverkas av fiske vilka tillsammans omfattar Z% av de officiella fångsterna.

Data kommer primärt från den årliga rapporteringen i Fisk och Skaldjursöversikten¹. Underliggande data kommer från EU:s datainsamling, europeisk och nationell rapportering om fiskets fångster, samt nationella och regionala provfisken.

Finansiärer: EU, Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelser.

Data levereras årligen.

Fullständig bedömning fås från det år indikatorn börjar tillämpas och avser året innan bedömningen görs.

Indikatorn uppdateras årligen enligt avtal med Havs- och vattenmyndigheten.

Geografisk upplösning

Grunden är den geografiska utbredningen av de bestånd som ingår i bedömningen av hållbart nyttjade bestånd. I huvudsak kan bedömningen delas upp i havsmiljödirektivets två förvaltningsområden i vilka Sverige skall bidra till att uppnå GES (god miljöstatus): Nordsjön och Östersjön. För övriga mer högupplösta geografiska indelningar (t ex för bestånd på kusten) krävs ytterligare analys och beslut kring vilka bestånd som skall räknas till vilka havsområden och hur bedömningen av dessa ska aggregeras, samt om fisket (påverkan) och därmed möjligheten att vidta åtgärder inom ett område ska vara styrande.

Följande upplösning är av intresse:

- havsmiljödirektivets två havsområden, (ger underlag till direktivarbetets analysarbete)
- de tre havsplaneområdena (inkl. kusten) (ger underlag till analyser till stöd för utveckling av havsplanering)
- havsplaneområdena men med indelning av Bottenhavet och Bottenviken i olika områden, vilket ger totalt 4 områden (Denna indelning används i arbetet med grön infrastruktur och verktyget Mosaic för bedömning av naturvärden och ekosystemtjänster)

Har en bedömning av indikatorns kostnadseffektivitet gjorts?

Ja.

Kontakt och ansvar

Beställare: Havs- och vattenmyndigheten, Ulrika Siira och Maria Samuelsson.

Utförare: SLU Aqua. Utveckling leds av Håkan Wennhage och Jens Olsson.

Fördjupningstext/ytterligare underlag

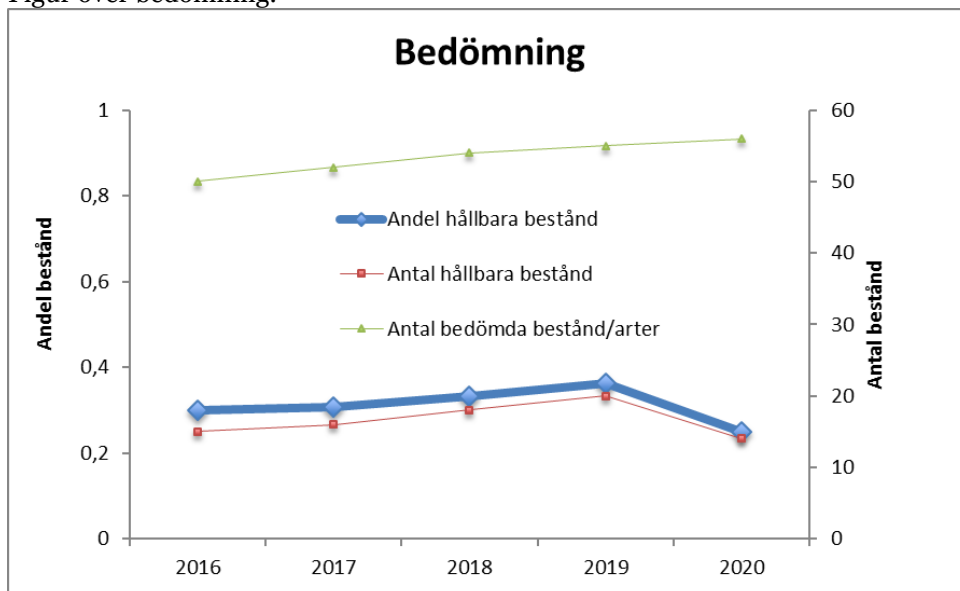
Fisk och skaldjursöversikten som årligen produceras av SLU-Aqua utgör grunden för denna indikator. I denna årliga rapport produceras förslagsvis ett avsnitt med en sammanställning av underlaget för indikatorn. Indikatorn förklaras med hänvisning till

¹ <https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/publikationer/publikationer/2015-12-17-fisk--och-skaldjursbestand-i-hav-och-sotvatten-2015-resurs--och-miljooversikt.html>

hur informationen extraherats från avsnitten om de enskilda bestånden. Detta avsnitt bör även innefatta information om förändringar i den datainsamling som ligger till grund för bedömningarna. Vidare redogörs för förändringar i vilka arter och bestånd som bedöms samt vilken typ av bedömningar som görs. Eftersom kunskapen om våra nyttjade bestånd av fisk och skaldjur är ofullständig kommer indikatorn i viss mån även att påverkas av vilka bestånd som kan bedömas och vilken typ av bedömning som är möjlig för dessa bestånd. Ovan föreslagna parametrar som beskriver indikatorns kvalitet och representativitet beräknas och anges här. Därigenom erhålls transparens i hur underlaget och bedömningar förändrats mellan år.

Exempelfigurer:

Figur över bedömning:

Figur över kvalitet/säkerhet av bedömning:

